

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetni helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyébutt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésnyelvet felvevő s postai és jutányosan közöltetik.

Végére jutandván e' hónappal a' felév, bizodalmas tisztelettel vagyunk figyelmeztetni bátrak a' két testvér hazai olvasó közönséget, hogy kik kettős lapunknak eddig munkaosztályosi és levelezői mellett jeles több közredolgozó által becsesbítendő s julius elejétől kezdetét veendő 2dik felévi folyamára, Medárdvásárkor fel nem küldék az előfizetést, — azt gyors- vagy szorgalomkocsin, vagy más biztos alkalom által hozzánk (uri-utca 453. sz. Trattner-Károlyi ház 1ső emelet) méltóztatassanak intézni — ezek hiányában pedig a' lakásukhoz legközelebb eső posta-hivatalnál rendelkezni. Kettős lapunk felévi ára marad az előbbi, t. i. Budapestben borítékosan s házhoz küldve — ugyszinte postán is 6 pfrint; borítéktalanul pedig szinte házhoz küldve 5 pfrint. A' cs. kir. örökös tartományokba valamint külföldre járatandó példányok iránti megrendelés csupán a' bécsi cs. kir. főpostahivatalnál történhetik meg.

A' Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Kinevezések, és előléptetések, névmagyarítás; a' tiszaszabályozó társaság, s a' helyvét vallástételt követő dunamelléki egyh. kerület közgyűlési hírdetése; vámműgy egy ellenzéki tagtól; Varasd, Torna, Beregh és Máramaros megyék közgyűlései; pápai rövid tudósítás; erdélyi ügyek; működvelő társaság; a' nemzeti képcarnokot alkotó egyesület első közgyűlése; budapesti napló.)

Amerika. (Mexicói nyilatkozatok S. Ana visszahívására iránt; az egyesült státusok hadi készülteik, Taylor tábornok szorult helyzete; elegy.)

Portugália. (Ministerium alakulási nehézségek; királyi nyilatkozat a' néppanaszok, sajtószabadság, s egyéb sérelmeket illetőleg; elegy.)

Spanyolország. (Külsőség politikai színezetben.)

Anglia. (A' gabnabill feletti szavazata a' felső táblának; lapvélemények az amerikai hadüzenete fölött; tervek a' francia király londoni fogadásáról; elegy.)

Franciaország. (Conneau, Napoleon Lajos orvosa.)

Értesítő.

Magyar- és Erdélyország.

Ócs. s ap. kir. fősége Lunkányi Károlyt a' magyar kir. udv. kancelláriánál eddigi fogalmazó gyakornokot tisztb. udv. fogalmazóvá kinevezni, s Rietli József zágrábi harminczadost nyugalmazni méltóztatott.

A' nmlgu m. kir. udv. kamara a' bácsi Ferenczesatorna igazgatóságánál, továbbá monostorszegi és szlapári esatornabeszédői hivataloknál ujan rendszerített három díjas gyakornoki állomásra, — és pedig az elsőre Okolicsányi Pált, eddigi díjtalan gyakornokot a' nevezett esatornaigazgatóságánál, a' másodikkra Fajnor Károlyt szinte díjt. gyakornokot a' zombori kincstári igazgatóságánál, s az utolsóira Jakubicska Lászlót alkalmazá.

Ócs. s ap. kir. fősége Fleckl Károlyt szatmármegyei tbiró vezetéknévét Terey-re, a' Schmidt testvérekét pedig Irófy-ra változtatni kegy. megengedte.

A' helyvét vallástételt követő dunamelléki egyházkerület gyűlése sz. kir. Pestvárosában folyó 1846dik év julius 6dik napján fogja kezdetét venni, — az azt megelőző két napon a' papi hivatalra szándékozó ifjak küldöttség előtti vizsgálata tartatván. Báthory Gábor egyházkerületi jegyző.

Tiszavölgyi társulat naggyűlése. Az egész tiszavölgyi társulat teljes rendezése s viszonyai elintézése végett szabad királyi Debreczen városban tartandó társulati naggyűlésre — mely határozólag fogja a' társulat minden ügyeit elintézni s mely a' középponti választvány tagjaiból s a' már alakult vagy ezután még forma szerint alakulandó minden vidéki egyesületek által tetszésük szerinti számban küldendő meghatalmazott képviselők-ből álland — a' most érintett választvány által folyó évi augusztus 2ika tüzetett ki megjelenési határnapul. Miről a' társulat tagjai s a' Tiszavölgy érdekelt birtokosai ezennel hivatalosan értesítettnek. Pesten, 1846ki június 14kén.

Gr. Széchenyi István, s. k.

Vámműgy. Országok, és népek ereje jól kivált s felvilágosult szellemiségén alapszik ugyan, de hogy ez a' közös jólétre működhessek is, eszközökre van szükség, pedig minél tartósabb, biztosabb és alkalmasb eszközökre, mellyekkel a' közjólét teljes előteremtésére eredménydusan s egyenesen dolgozhatassék. A' közjólét tehát cél, mellyet a' státusok minden mozgalmak, s erőkődésük irányul tüztek ki. A' pártok e' célra többnyire megszoktak egyezni, mert ha nem, az illyen factio és fractio nem érdemli a' párt nevet, mellynek valamely nemzet közéletében térjuttassék működésre, s szabadték proselyta-gyűjtésre. Az elágzás csupán onnan következik, hogy a' mondott szép cél minden párt saját, tehát különvált nézpontjából szemléli és bírálja; s természetes: hogy e' szerinti felfogáshoz mérten választja is az eszközöket és ösvényt, mellyekkel és mellyen a' cél megközelíteni törekszik. Nálunk szinte találkoztunk pártokkal kivétel nélkül minden haladási kérdésben, s mivel nem vagyunk pessimisták, s lenni nem is akarunk — nemesak felteszszük, de hiszszük is, hogy e' pártok öszvesen és különválva a' haza boldogítását s közjólétét törekesszük előmozdítani, de ezen erélyükben, mivel a' szemlélt különböző szempontból végzik — az eszközök és utak kijelölésében épen, mint másut, szerte- és igen elágzanak.

Azonban, habár ez így van, a' dolgok szerencsés kifejléséhez már csak azért is jogos reményünk lehet, mert a' pártok valamiben, t. i. a' főcélban megegyeznek, s mivel főcél alapelv nélkül nem is képzelhető, tehát alapelvben is; az elágzás e' szerint ismét csak az eszközöknél ma-

rad. Egyik a' közjólét elérését csak úgy véli lehetségesnek a' szó valódi és teljes értelmében, ha a' polgári és politikai jogok, minők: birtoklás, köztelherviselés, hivatalvállalhatás, közügyekbei egyenes befolyás születés és rangkivétel nélkül minden benszülöttnek — képességi arány szerint biztosítottatnak; s ezek az ellenzékiek; a' másik tiszteli ugyan az emberjogokat, s nem ezáfolja a' természet-őstörvényit, de az apák által törvényesített kiváltságokat, érdek-elsajátításokat, mellyek a' haladó idő által az akoltvány létréseihez nemcsak beszövettek, hanem azzal egészen azonosítottak is, önmagától eltagadni s másokkal, kiket azok szinte illetnek, de elnyomatásuk miatt eddig szert rájuk nem tehetének — megosztani fősvény következéssel vonakodik, mentése az: hogy a' nép lehet boldog, s így a' közjólét elérve lesz az által is, habár az alkotvány sáncaiba nem vétetnek is fel tömegestül, ha például: szorgalmas lesz, ha kivételére mezt nyitunk, ha házi élete rendezésében takarékoságot honosítand s'tb. Gyámokul említik azon német tartománykákat, mellyekben alkotvány sincs, a' nép tehetőségre mégis feléri sőt felmulja a' mi szabad hazánkbelieket. E' párt két részre oszlik, egyik engedni akar valamit, például a' köztelherviselés elvének igazságát elismeri, s abban osztozik, ezek a' conservatívek; a' másik ennek is ellenszegül, s alkotványos jogaiából egy pontot sem akar engedni, s ezek a' stabilisták.

Ha e' pártokat illy állásban veszszük, majd lehetlennek tartjuk, hogy valahol egyesüljenek, mert kölcsönös engedtség nélkül az egyezkedés meg nem történhet, mit pedig csupán a' józan ész és emberszerető szívből származó s ekép öszinte akaratu capacitatio eszközölhet. Illy capacitatioának szinte alappal szükség birnia, mellyre támaszkodhassék, s okkal, melly a' többi pártnak is czélközelíthetési oka legyen. Hogy ezen elmélet érthetőbb legyen, vigyük át a' gyakorlatra, minthogy alkalmazhatósága csak itt derül ki. Országunk földmiveléssel s állattenyésztéssel foglalkozik különösen, e' két üzletben áll vagyunk, értékünk, tehát erőnk; a' műipar és kereskedés, melly kivált újabb időkben reménydus kifejlésnek indult, s legszébb jövővel kecsegteti a' hazát — szinte ama két tényezőn alapszik, vagyis egy szóval a' földmivelést. Ekép a' haza minden rendű és rangu lakosinak fő érdekében van — ha csak önmagát és házi isteneit nem akarja megsemmíteni, és szándékosan megrontani — a' földmivelést jó karba s virágzásba hozni; mert ha ezt teszi, közvetve az ország egyéb jövedelmi forrásait is rendes kamatozásba állítja. E' szándék azonban, hogy létesíthessék, olly rendszabályra van szükség, melly mind a' természetét fogyasztóról, mind a' feldolgozó vevőről, mind a' szállító piaczról s mindnyáját nyereségről biztosítsa; az a' kérdés most; mi és minő ezen rendszer? Épen az, mi körül ma a' journalistika olly lelkesedéssel küzd: a' vámműgy; tehát egyik eszköze a' közös jólétnek; ha már itt vagyunk, azaz ha a' pártok színikülönbség nélkül elismerik azt, hogy az ország anyagi s ez által szellemi haladására is szükséges a' földmivelést, az ipart és kereskedést minél szélesb talapra helyezni s mozoghatásul minél terjedelmesh tért nyitni, önként következik: hogy olly rendszabályok megalkotásába, mellyek annak nyereséges és virágzó jövőt biztosítsanak, megegyezni tudnak is, akarnak is. Szó tehát most csak ezen rendszabályokról lehet, és azok helyességéről; s itt nézzünk szét a' journalistikában.

A' B. P. Híradó vámszövetséget iniált — miként ő hizeleg magának, ezt a' Nemzeti Ujság pártolá, és — és a' pesti Hírlap — melly magát per eminentiam kizárólagos magyarországi oppositionalis lapnak hiszi és valja, elfogadta. Itt szükség kissé visszatekintnünk, sőt némely tárgyakat elemeznünk is. A' főnebb mondott rendszabályok elmaradhatlan szükségét úgy föld, mind bölcsőjében tengő műiparunk emelésére nézve már a' nemzet századok óta elismerte, de a' bonyolult viszony, mellyel az örökös tartományok irányában hazánk áll, ezek féltékenysége a' külföld ellenében, a' monopolium égő szeretete, s kivált nemzetünk részéről a' folytonos csatázások e' szükség helyrehozását mind e' napig késleltették, mikor aztán a' dolgok ez oldalról állása, a' népek industrialis kifejlését tekintve, természetesen más fordulatot von, s ekép az, mi akkor he-

lyes és czélszerű lett volna, ma már a' nemzet beléegyezését nem nyerheti meg, és megnyernie nem is szabad. A' közelebbi törvényhozások érezhetőbb érintkezésbe jöven a' miveltebb nemzetek állapotával ez oldalról országos elmaradtságunkat már jobban állatták, s így polgári, sőt törvényhozói kötelességökhöz híven a' pangás kuforrását vévek taglalás alá, s a' vámvizonyok szabályoztatását ohajták; de ebben czél nem éretett, mert érdekek jöttek öszszeütkezésbe. Tagadhatalan, hogy Ausztria gyár- és műipara virágzóbb a' miénknél, s hogy e' fokra eljuthatott, tulajdoníthatni azon vámszabályoknak, mellyek által egy részről magát a' nálunknál még kiféltettebb külföld előtt elszáncolá, más részről tilalmazólag hatott arra mind azon tartományoknak irányában is, mellyek kormányától függtelenek, s így ezek kénytelenek lőnek fogyasztási cikkeitet különösen az örökös tartományokból beszerzeni, valamint nyers terményeket is csak ezeknek eladni, vagy is a' nyers terményt, például egy mázsa gyapjút 60—80 pfrton kivinni, hogy ugyanazon mennyiséget, mint posztót háromszor 60 vagy nyolczvanon néhány hónap mulva visszazahozhassa; ezen adásvevési viszony rövid kifejezéssel magyarul egyedárusság.

Érzé Magyarország hogy illy állásban sokáig nem tenghet, hogy földmivelését, műiparát s kereskedését illy egyedárussági nyűg alól föl kell szabadítnia s a' vámvizonyok tárgyalásába bocsátkozott, hajlamot mutatott az örökös tartományokkal egyezkedésre, engedni akart, hogy neki is engedtessek; azonban közbejött akadályok miatt az egész kérdés — némely kiviteli cikkek oda nem értve, miket a' kormány közelebbi rendelete némely kedvezésekben részesít — előbbi korlátai közt maradt. Most azon kérdés tétetik, mellyik segít előbb czélhoz: vámszövetség é, vagy véd-vánrendszer? A' fenebb nevezttik lapok az első mellett nyilatkoznak; e' nyilatkozatuknak úgyszólván legfőbb támasza abban áll; hogy — „azon kapocsnak, melly a' birodalom és köztünk fenáll, gyengülni nem lehet s mivel erősbödése a' magyar nemzetiség s az alkotványosság rovására nem történhetik, arra csak egyetlenegy mód van, t. i. az anyagi érdekek öszszenyújtása s ez a' vámszövetség? még pedig ollyan, minő az egymástól függtelen német státusok közt fenáll, melly státusok közül mindenik befoly a' vámtariffa meghatározásába, tehát a' vámműgyek belrendezésébe a' magyar törvényhozásnak is befolyást kell kikötünk" s'tb.

Vegyük e' nyilatkozatot először politikai, másodsor nemzetiségi, harmadsor gazdasági, kereskedési, iparüzési s'tb. tekintetből s lassuk: mit nyerhetünk e' szövetségből? — Urak a' bp. Híradó, Nemzeti Ujság és Pestü Hírlapnál értsük meg egymást. Politikai szempontból véve a' kérdést, akkor — midőn egy nemzet vámvizonyinak rendezésébe bocsátkozik, mindenek előtt oda kell törekednie, hogy az által a' hatalom mérlegébe bizonyos súlyt lökhesse, melly érdekeit a' többieké a' rányában képes legyen ellen sulyozni. No már bonczolja, kinek ideje s kedve van, ezen vámszövetség előnyeit s hozza ki belőle azon szerencsés eredményt, melly politikai tekintetben csakugyan sulyegyet adhat törekvésünknek s mi megnyugszunk az ellenvéleményük akarátában; addig azonban szabad legyen kérdenünk: vajjon minő kiterjedésben szándék e' szövetséget megállapítani: különösen csak az örökös tartományokkal, vagy a' széles külfölddel is? — olly értelemben — e, hogy a' nemz. ezekkel is, ha tetszésére van, alkura léphet kölcsönös szerződés életbeieptetését eszközölög? A' szövetség csak az elsőre terjeszkedik ki s így országos függtelenségünkkel csak ottmaradtunk, hol voltunk, sőt — ipar dolgában nem állhatván ki a' versenyt, még hátrább. Nem így urak! Vámszövetséget illy tekintetben nem ajánlhatunk.

Ajánlatos é az tehát nemzetiségi szempontból? És itt jól vigyázzunk; legdrágább kincsünknek vagyunk, mellynek etétét egy kéttörvény biztosítja ugyan, de tekintve elleneink számát s a' hajlamokat, bizonyos osztályok kedélyét, mi azt úgy megállapítottunk legjobb akaratumk mellett sem tartathatjuk, hogy a' külelem csábkiérleteinek védtelenül kitenni jónak s eszélyesnek állíthatnók. Az, mi a' magyarok nem-

zetiségét századokon át, habár romokban is, de fentartá, az ósiség volt; ennek káros léte az átalakulás szerencsés kifejlésének bojtortorjányos akadályul tünt fel újabb korunkban 's a' nemzet nagy része czélszerűnek látja annak teljes eltörlését kívánni, míg a' kisebb rész a' módosítással is megelégteltnek nyilatkozott; a' legkisebb pedig ettől is visszaborzadt. A' többség határoz, ez nálunk némi anomaliával axioma; töröljük, vagy módosítsuk az ósiséget, minthogy a' kettő közül egyiket tennünk kell, hol leend nemzetiségünk, kaczagányos apáink azon legszentebb ereklyéjének alapja? Az alkotmányban, mondják az ellenvéleményűek; jól van, szabad nemzet alkotvány nélkül nincs 's erős alkotvány képes a' nemzet minden kincseit megmenteni az enyészettől; de kérjük: hol van az erős alkotvány? megalkottátok é, ki-egészítettétek é a' részeket, miket az idő és korszellem nyitott rajta? Nem! ti azt nem tevétek, sőt gátolátok, hogy mások se tehessék, 's ha most nemzetiségetek nyújtjátok ki rizióra, leend é biztosíték erős alkotványhoz? mert jussan eszünkbe, hogy nemzetiség lehetséges ugyan alkotvány nélkül is, de alkotványt nemzetiség nélkül teremteni lehetetlenség. Hogy pedig ezen projectált vámszövetség csakugyan rizióra teszi még most nemzetiségünket, az azonnal kiteszik, mihielyt a' dolog lényegébe tekintünk 's népünk és fajunk hajlamit elemezzük. A' határsorompók lehullnak, szabad a' jövet és menet. (?) A' mivel vélemény rég kikiáltá már, hogy a' magyar legfőlegb pásztor-nak jó, különös esetben lovarnak 's csak szükségből földmivelőnek; mert ősi szokásához ragaszkodik 's mert a' külföld ipar 's műtani újításnak utánzásiban késedelmes és ügyetlen; a' magyar csak enni tudja azt, mit a' külföld elibe talál 's elkölteni azt, mit vagyonának gépies kezelése önként kamatoz; de a' nemesített iparra, kereskedésre, jövedelmi források kikutatására, vagyha illyenek nem találhatók — tehát teremtésökre tehetetlen, vagy alkalmatlan; e' hamis tannak már időkben sok követője akadt 's azért meg is szüle e-redvényét. Tekintsük gyárainkat, kereskedés végett alakult együletket, vagy a' mezőgazdaságot is nagy urainknál, hol az úgy nevezett külföldi elvek hoztattak be, nézzük iparosin-kat, sőt többségét azoknak, kik nemesb készítményekkel fog-lalkoznak; találunk é bennök, vagy köztük nem-zetiséget, vagy ennek csak pusztá eszméjét is? Nem! ők é honn csak jövedelmén osztoznak, de nem a' kötelessége-ken, miket moraliter elvállaltak; pedig még a' vámsorom-pók nem hulltanak le. De menjünk kissé tovább. Ezen osz-tály a' kézművesek, gyárosok és kereskedők osztiályának nevezi magát, tehát legszamosabb és legerősebb; sürgeti és megnyerendi az alkotvány korláti közeli befogadtatást — na egyszer ide fészkelheti magát és szövetségben állván külföldi nyelvrokonival, nem hisztija, sőt semmisítheti é meg mind azon törvényt — ó leendvén a' többség, mellyek azon nemzetiség jövőről rendelkeztek, melly egyszersmind nem az övék? Nem értjük a' jelent, a' közeljövőt sem, hanem czélunk azon jövedőre, midőn majd elgyengített unoká-ink küzdenek azon térért, mellyet mi, az ő apák oly könnyelműleg engedénk oda. A' vámszövetség létrejövén az örökös tartományok gyárosai, kézművesei, iparosai, keres-kedői örömmel jövednek e' hazába, nem megtelepülni, hogy itt is haljanak meg, nem! hanem e' p r o v i n c z i á b a n fi-ók-gyárakat, műhelyeket állítai, mellyek a' külföldi anyain-tézet számára uzsorával szívárogtatják ki a' kincset, minek a' szegény magyar oly édes hasznát vehet. Nem akarunk még árnyéklatban is gyanusítani, de a' gőzhajózási társaság sem kivétel ettől's érteni fogjuk egymást. Ezeket kellő figye-lembe véve vajjon tanácsos é a' vámszövetséghez — úgy, mint most vagyunk a' esatlakozás? mert ha ez megtörténik, ha a' többség ál — szabadkereskedési enthusiasmus, vagy pesti hírlapi félelemből azt el fogadja: van é isten! ki meg-mentse a' magyar nemzetiséget?

De végre, ha ezen kérdést csupán jelentése értelméből vesszük is, vagy is gazdasági, kereskedési, műipari stb. tekintetben, a' szövetség még ekkor sem helyeslehető; mert híjába okoskodik a' P. Hírlap a' Hetilap ellenében, ez által nem rajtunk, hanem azon örökös tartományokon lenne segítve leginkább, mellyek terményinket a' külföldi piacoktól ismét — még pedig szövetségi szerződés erejénél fogva — elütvén, azokat, mint saját piacza monopoliumit továbbra is magok részire biztosítják. Nagy aberrationnak tartjuk azt, hogy némely urak csupa ószinteségből eszmezavart támasztanak, szabad kereskedést emlegetnek 's vámszöve-tségért harcolnak, ország akarnak lenni 's gyarmatul ajánl-ják magokat; hasonló falláciák ma már, midőn a' politikai ki-ábrándulások irodalmilag is megtétettek, először mosolyt, utóbb boszszankodást gerjesztenek. Mint mondók 's miként általánosan tudva van, mi a' kivitt leginkább dohány, ga-bona, bor és gyapju 's végre szarvasmarhával üzethők legnagyobb quantumban, az a' kérdés: merre és kikkel? az örökös tartományok eddig is nyitva valának előttünk, habár nem egyenlő viszonsosságú beviteli rovással; ezentul e' ro-vások könnyítetténi fognának. Avagy mivel remélünk az ed-

diginél tetemesb nyereséget? legfőlegb azon öszvegesék-kei, mik a' vámoknál alamizsnaként nyújtatnának át 's szíves nemzelnek. Mert az örökös tartományok ugyanezen czikke-keket szinte természetik, még pedig — néhol miéinknél töké-letesb minőség 's nagyobb mennyiségben, ekép a' piac nem csak nem nyereséges, de nem is biztos, holott a' nemesített ipar, feldozás stb. náluk kellőbbfokán áll a' tökélynek, mint minálunk 's így ezekkel eláraszthatná e' hazát, melly kárpótlást sehonnét sem remélhetvén, előbb utóbb elbuk-nék 's tán feltámaszthatlanul kivált ha eszünkbe jut azon osztiályok hazafiai ügyszeretete, mellyeknek most műipa-runk kezeikben van. Illó tisztelet a' kiveendőknek! — Le-hetne itt az ellenvéleményűek egyik felekezetének a' védegy-letre hivatkozni, hisz ez azért van, hogy mentse meg az i-part; szomorú vigasztalás, midőn 15 millio polgárból alig vállalkozik félmillió ezen áldo z a t r a, így nevezük, mert igen sokan annak vallják a' pusztá kötelességet is. A' véd-egylet megtevé a' magát, életbe hozá az ipart, mozgásba itt ott a' gyártást 's divatba is a' befogyasztást; ezen hatását csak a' rossz akarat tagadhatja, egyébként pedig valódi e-redvényét csak a' jövő érzendi 's épen ezen jövőre kiállítás tanácsolja é a' vámszövetséget?

Hogy földészetünk, iparunk, gyáraink 's kereskedé-sünk ne csak legyen, hanem azok minden ágazatu igények-nek, minők politika, nemzetiség, anyagi és szellemi gyara-podás, meg is felelhessenek, józan okserüi védrendszerre van szükség még most, 's erre munkálni kell, míg a' vámsorompók megszüntetésére nemcsak az örökös tartományok, hanem a' külföld irányában is fel nem hivatunk, midőn tehát terményinknek úgy, mint készítményinknek minden piac ké-szen és nyitva leend 's viszont — szükséginket onnét pótol; hatjuk, honnan legczélszerűbb 's gazdaságosabbnak véljük. Míg vámvizonyink ezen korszaka be nem áll, addig magyar szempontból csak egy javaslati valón van 's ez a' józan okserüi v é d r e n d s z e r! Vegyék fontolóra a' kétkedők a-zon nemzetek anyagi emelkedését, mellyek ma már bátran néznek szembe az idők mohával; hogy iparuk, gazdaszatuk 's kereskedésük kifejltségét nem a' védrendszernek tulaj-donítják é ők maguk is? Angliában az önző gabnatörvények még ma is fen állnak; indítványba hozott eltörltetésök már egy miniszter krisist előidézett 's hihetőleg még egyet elő fog idézni. A' német tartományok igen is, vámszövetséget alkottak, mellyek politikai tekintetben független testületek egymástól, és csak anyagi érdekekre egyesültek, ezen kate-goriába akarná a' P. Hírlap Magyarországot is per fas et nefas sodorni; de ne feledje, hogy a' német státusok egy nyel-ven szólítják egymást, ők mind testvérek, nemzetiségük egy, holott, ha mi esatlakozunk másokhoz, idegenekül fogunk fogadtatni 's tán vagyontalan jövedvényekül visszabocsátatni. —

Ezen kérdés 1846ban már éréshez közelit 's mintegy önmagát erősokolja a' szönyegre, hogy határozás legyen felőle. Az országgyűlés elmúltának nem sokára két éve le-end, a' hátra levő esztendő megyei előkészületekre szente-lendő. A' vámkérdés kevés megyében tárgyalatott még, leg-alább nem úgy, a' hogy érdekessége, fontossága kívánja. Az utasításokkal foglalkozó választványokat emélfogva hiva-tásunknak érezzük ezen kérdésre figyelmzettetni először: mint független és önálló magy. politikai testületek emanatióit, má-sodsor: mint a' magyar nemzetiség és alkotványosság ó-reinek a' megyék 's hatóságok választottait, és harmadsor: mint hazájok és hazánk közboldogságát, anyagi gyarapo-dását, gazdagodásunk előmozdítását szívükön viselő pol-gárokat. Itt elvünk 's meggyőződésünket vallók be, itéljen felettük a' közvélemény, mi ennek alá tudjuk rendelni saját vélekedésünket. Egy e l l e n z é k i t a g.

Varasdmegegyel közgyűlés. Mult hó 15ikén tartott Varasdmegegye évnegyedes közgyűlése; a' rendek számosan jelentek meg, midőn előre is gyanítani lehet, hogy a' tárgyak, mik tanácskozási szönyegre hozatnak, nem min-dennapiak lesznek. Elnök főispánhelytartó üdvözölvén a' rendeket, mindenekelőtt a' két utóbbi közgyűlés jegyző-könyvei vétettek elő; ezekben a' falusi birákat illetőleg elő-fordult egy pont, melly alapul szolgált az e' napi zajos vita-tásoknak. Kérdés tétetett: ha vajjon az illyen községbirák e-zentulra is a' járásbeli szolgabirák önkénykedésének alá le-gyenek é rendelve, vagy a' kor szelidebb szellemét 's az em-beriség és igazság szózatát meghallgatva, ehez alkalma-zottan tétessék felőlők intézkedés? Az illy pártnak termé-szetében van az uralkodás, legyen az bár igazsággal meg-egyeztethető vagy nem; azért az eddigi szokás épen ha-gyattása mellett küzdött; az ellenpárt azonban kivetkezve a' régi arisztokratia salakjaiból a' parasztot nem tekinti o-lyannak, ki a' status kedvezésére méltatlan, sőt ellenkező-leg, mivel a' státus majd minden terhei a' szegény parasz-tág vállaira nehezülnek, akarja: hogy ne csak a' községek biráji legyenek kivéve a' járásbeli szolgabirák tetszés szerinti igazságszolgáltatása alól, hanem előlött még a' ne-messég is, melly kizárólag élvezi a' haza jótéteményit, ezek

arányában osztozzék a' földmivelő tömeg terheiben is, azaz vállalja el az adót. Az első illetőleg hivatkozás történt né-melly magyar megyékre, hol a' botozás nemcsak a' község birák irányában szüntetett meg, mivel ellenkező cselekvé-nyek a' nép erkölcsi érdekét sértik, hanem ezen intézke-dés minden adózót illetőleg a' szolgabiraktól végkép elvé-tetvén a' törvényszék tétetett minden büntét felett itélő bi-róvá. Alig jöttek a' magyar megyék említésbe, midőn a' ve-res sipkások a' birák nem botozathatásáról szóló indítványt egész erejükből ostromlák, meglehet csupán azért, mert a' követésre méltó példa Magyarországból kölcsönözöttet, 's nemcsak ezt, hanem a' nemesség megadóztatását, (a' közte-herviselési elvet) is a' legkésőbb elszántsággal ostromlák; ezenföllépésükben azonban nem tarták vétekné azon argu-mentumokat idézni, mellyekkel a' magyar megyék conserva-tívei demonstrálgattak egykor; az egész corpus jurishum nem maradt tán egy czikk, mellyet rejthelyéből elő nem rántá-nak, habár csak indirecte vivott is a' nemesség jogszerű a-dómentessége mellett. Az ellenzék azon ellenvetésére, hogy a' nemesség illy adómentessége 's erőteltet uralkodása nem képes szeretettel és egyelőlvadást teremteni a' különbö-ző osztályok közt, mire pedig senkinek inkább szüksége nincs, mint az arisztokratának, mert számar nézve kevés, e mellett saját kebléből emelkednek legkonokabb ellenei, így tehát részleg már önmagában meghasonolván szükség má-sokkal egyesülnie, ha bukását nem akarja: elmondák: mi-kép ha a' nemesség nyolcz századon át ezen szabadíték élvezetében nem csak el nem enyészelt, hanem roint uralkodó osztály magát fen is tartá, hiszik, hogy ezentul is fentar-tandja. (?) Ezen jó urak öszvetévesztik az idők szellemét, ma midőn az ipar, kereskedés 's mindenek fölött az ész igazsága diadalmaskodik, lovagi szabályok kopott czafrangjai után kapkodnak, miknek értéktelenségét csak akkor tudandják meg, midőn már a' megbánás késő leend. Az elnök véget akarván vetni a' vitatkozásoknak, megemlíti: miképp itt nem a' nemesek megadóztatásáról, hanem a' helységbiráinak szolgabirák általi megveretéséről van szó, melly tárgyban ki is mondá a' többség véleményét határozatképen, hogy t. i. ezentul a' helység biráit a' járásbeli szolgabirákknak nem szabad tetszés szerint megvágnai. Így tehát Varasdme-gyében a' vadászatok igen meg fognak gyűrűlni 's a' szol-gabirói bitorlott tekintély 's önkény korlátotlan.

Tornamegyel közgyűlés. Máj. 28kán oszlánk el a' megye székhelyéről, hova e' hónap 18k. kezdődött évn. közgyűlés és törv. székünkre gyülekezékn, mellyeken legfontosabb tárgy vala Zala és Zágráb ismértes két levele, mellyek elsője ha mindenütt a' tornamegyeihez hasonló visz-hangra találna: valóban aggodni lehetne a' haza jövedője fölött. Mert ugyanis, hol olly világos 's tagadhatlan tények, mint a' zalai levélben, még pedig férfias, szilárd, de szen-vedélytelen hangon előadatvák 's mellyeken, mint tükörben, előmölve látható a' honfi-példány szelleme, részvétet kel-teni nem képesek: ott vagy kellő fogalom híjánnyik az alkot-ványos létről, vagy a' közérdekek ellenkező érdekek szor-ítják háttérbe a' jobb meggyőződést. Elbukottnak mon-dhatni tehát nálunk a' zalai levelet a' szólottak és felszólítot-tak két szónyi többségével, mert látván a' magát conserva-tívnak nevezgető, de illy esetekben bizonytalantól, (mert a' létezőt rontja le, vagy legalább segíti lerontani) párt, hogy a' tények világosan szólnak 's hogy nem kis vakmerőség kívánatának azok fontos léte kétségbe hozata-lára vagy épen eltagadására; — ámbár a' megye alügyésze il-lyesmit meg is kísértett, midőn a' levélben elsorolt sérelme-keket bizonyító adatok híjánnyában azoknak nem akarta elis-mérni, az első alispán pedig azért nem látta azokat párto-landóknak, mivel nem maguk az illető megyék, hanem más-ok szólalnak fel azok mellett, tehát czélszerűbbnek vélte az említett párt az ügyet a' pesti e' tárgyu levél tárgyalásakor készítet utra vezetni, tudniillik erre is az akkor hozott hatá-rozat kimondatását kívánni, a' mi sikerült is. Mivel azonban a' pesti levélre csupán azon általános határozat hozatott, hogy ha jövő országgyűlésen követeink Horvátországnak az anyaországtul elszakadásra czélzó törekvését vennék ész-re, annak ellene munkáljanak; a' szólók többsége úgy vé-lekedett, hogy az által a' többi elsorolt sérelem mellözve le-vén, ha irántok akkor végzés nem keletkezett, most ideje hogy hozassék; akkor előhozatván az illető jegyzőkönyv, álmélkodva hallottuk a' pesti levélre kelt határozat végén, hogy a' többi tárgyi iránti felszólítás tudomásul vétetik, mert lehet, hogy emlékezetünk rövid, de néhányan nem emlé-keztünk, hogy az a' pesti levéltárgyalásakor végzésképp ki-mondatott volna: elég az hozzá, hogy a' zalai levélre is a' pestire hozatott végzés illesztetett. Adott azonban a' dolog-nak némi kedvező fordulatot Zágrábmegegyének a' zalai levél tárgyalása után olvastatott levele, mellyben már a' sérel-mek számos bizonyító adattal támogatottak, tehát kétség-be vonatniok nem lehetett, sem a' más dolgáiban felszólá-lás miatt mellőztetniök; ámbár az adatok fontosságát né-melylek itt is megkísértették devalváltatni: utóljára azon-

han csakugyan annyira összeolvadtak a vélemények, hogy senki sem találkozott, ki a pártolási felírást ellenezte volna; de itt is oda dült a határozat, hogy a felírás csupán általánosságban maradvá fogja a Horvátországban mult országgyűléstől eredt rendetlenkedések és sérelmek orvoslását kérni, a zágrábi levélben elsorolt tények megemlítése nélkül.

A Helytartó-tanács válaszul írja, miként az országosan kikiáltott nagy szükség elő nem állván s hihetőleg nem is fogván sehohy beállani, a kért kölesön iránti kérelmünknek hely nem adatott; magunkra bizván a netalán részlegesen mutatkozandó szükség elhárítása iránti intézkedést s keresetmódok szerzését ajánlván; mely intézvény tudomásul vétetvén, a takarékmagtárak fölötti javaslatlételre kiküldött választvány munkálata siettetésére utasított. Ugyan a helytartó-tanács a vasárnapi iskolák behozatalát sürgetvén, ennek tárgyalása mellett némileg meghökkenve vétetett észre, hogy máskor, midőn az elemi tanodák iránti egyoldalú intézkedése a kormánynak forgott szőnyegen, ezen fontos tárgyban talán nagyon is hanyagon viseltük magunkat, ámbár akkor sem hiányzott a figyelemzetetés s a rendek éberségének felhívása; mostan tehát némileg ezen elmulasztást mintegy helyrehozólag úgy intézkedtünk, hogy ámbár megyénkben, mesteremberek s tanulók oly számban hiánya miatt, hogy vasárnapi iskola létesíthetessék, az nem teljesíthető; de általánosan a népnevelés intézése s arra leendő felügyelés végett választvány neveztetett ki, mely koronként tudósítást fog adni a népnevelés körében tett lépései felől.

A nemesi kivételek tisztába hozatala iránt is tételték intézkedések, jelesen azon határozat, hogy a hanyag beszédőkön a jövő gyűlésig be nem szedendett öszvegek, saját vagyonukból fognak behajtatni, újra s talán negyedszer elevenítetett fel, és talán, minthogy már most főispáni helytartónk is erélyesen bele szölt a dologba, — alkalmassal nem siker nélkül. — Szabolcscsal az országgyűlés sürgetése ohajtásában nem osztozunk s fájdalom, hogy nem osztozhatunk! de hiájában! az önfentartás a természet első törvénye!

Törvényesséjükön tanulságos példáját láttuk annak, mire vezet némelyeket akár önérdék, akár boszuszavágy, melytől elfogulva, nagy és aránytalan többség ellenében megátalkodva, olyasmint akartak kideríteni, a mi valóban nem kis szennyfolt leende a törvényszéken; de mégis érdemlett kudarcot vallottak.

A régi adótartozások tisztába hozatalára kiküldve levő választvány munkálatainak is ezen gyűlésre kell vala headatnia; de az alválasztványok mindenike nem végezvén foglalkodását, a tudósítás jövő gyűlésre maradt.

Az 1844ki átmeneti vallási törvénynek a nem egyesült öhitűekre is kiterjesztését hírül adó helytartó-tanácsi intézvény szó nélkül fogadtatott el, majd fentartják mások az országnak törvény-kiterjeszthetési jogát.

Gyűlés első napja estvéjén egy műkedvelő társaság által tarakozásu felüli sikerrel adatott Nagy Ign. 'Tisztújítás' című színműve a görgői tűzkárvallottak javára, mely azoknak 196 váltó forintot jövedelmezett. Adjon isten sikert azon műkedvelők további ügyekezetére is, mely szerint köz czélokra ezután is működni ohajtanak! L. M.

Bereg megyei közgyűlés. Megyénk politikai élete május 18án ismét zavartalan s folyton-tartó nyugalmas tanácskozásu volt, a kedélyek mérsékelttsége s a szőnyegre került tárgyak nem nagy hatálya miatt. A szokott üdvözlések multával fölvetett a husárszabályozást illető másodalispáni jelentés. Lassu szibaj, hideg nyilatkozat, kevés önérdék, mert megbukott a próba és ismét adózni kell, hova? a mészárosok zsebébe! csudálatos, mondá egy öszegyed: hisz ő 7 krért eszi vidéken lakván a marhahúst, és ben a városban 9 kr! pedig mint beszélék igen sokszor oly silányt kaphatni, hogy enni alig lehet. Könnyü vigasztalás, lesz majd 11 krért jó, majd meglátjuk! Határozat: 11 kr. június végeig, azután folyvást 10 kr. Olvastatott egy helytartótanácsi intézvény az urbéri telkeken lakó nemesek adóztatását s az öszszeírás felküldetését tárgyzólag. Ezen tárgyra vonatkozó viszonos szaváltások, különösen R. és H. táblabíráknak a jelen öszszeírás tökéletlensége fölötti fejtegetései következtében, miszerint ezen bonyolult ügyben oly kérdések támadnak, melyek az urbériség kérdésénél fogva sem politikai, sem fölebbezési szempontból megyei bírások alá nem tartoznak s így, majdan uriszékre lennének a nm. hely. tanács által utasítandók, midőn nem 10, hanem 20 év alatt lenne véghatározás s akkor e különben igen fontos ügy csak huzást halasztást vonna maga után. A Rk fel és nem küldés feletti szővitába bocsátkoztak. Sz. tiszti főügyész örömmel üdvözlö a parancsot s mennyiben a felelős kormánynak barátja, a jogszerűség azon elvénél fogva, miszerint az igazgatási főemelttűt, az örködési jogot, látja benne nyilvánulni, felküldés mellett szavaz. Elnök: En választványt látnék czélszerűnek kinevezetni, mely min-

den e tárgyra vonatkozó ügyet tisztára derítvén, táblás jegyzéket készítene és ezen táblás jegyzék küldetnék fel. Elfogadtatott. Néhány helységnek közmunkátóli fölmentetést kérő folyamodványa tárgyalakor látott iszonyú szükség és inség a világos törvény szigorúságában elsüllyedt. Mit tegyünk? hogyan nézzük a borzasztó inséget, miképen szabaddítsuak? voltak a kérdések. K. táblabíró: Inkább kölesön venni, mint a törvényt meggyengíteni. L. M. hasonlag. Igen uraim! igen tek. Rk, de elhal a padonlakó szegény, rongyival takarózik szalmazsupon; éhség kínozza; hogyan tartjuk meg, ha kivételt nem teszünk? mondá P. G. — Elnök: Választvány tek. RR., mely javaslatát jövő gyűlésre adja be. Az elhalasztás a drága idő lopása. Gazdálkodjunk legalább azzal, a mivel lehet. Szavazat: helyes! marad választvány. — Schönborn gr. uradalmi praefectusa az uradalmra kivetett országgyűlési költség aránytalansága miatt vizsgálatot rendeltetni kérő folyamodása került szőnyegre. Itt, ha azon észrevétel tételik, miképen kissé viszszalépett a megye, nem hiányos. Mert a számvevő, nyilatkozata szerint, oly kulesot használt, mely már máskor is használtatott; de azért is, mivel a megállapított költségből a járasok szolgabírái már szedtek is a fizetni tartozott ns egyedeiktől, s így az activitas teréről új teoriára lépni nehéz. A folyamodás értelmében a vizsgálatot teendő választvány kirendeltetett.

Tiszaháti főszolgabíró jelentése szerint járásába keblezett Beregszász város tanácsa oly rendszert követ a városba vitt bármínó idegen borok ellen, mely a mostani kor politikájával, kereskedési tekintetben, meg nem egyezik. Hatóságai hatalmával ugyanis az illető város a bevitt bort elköszözteti. Mentség: százados privilegium és usus, mit egy megyei hatóságnak nincs hatalmában semmivé tenni. Elnök: Ha municipium káros és rosztat orvosolhat, behozza oly usust, mely mind a korral, mind logikával megegyeztethető. Mert e csöpp zártkörűség, viszonos értelemben vétetvén vajjon nem káros? A czéhrendszer nem káros? — Zártkörűség kell nemzeti életben, hol az ipart semmivé tehetné más nemzet kifejlett ipara, — de ez, a bort igen bő mennyiségben termő városra nem állhat, mert népessége kevés, piacza nagyon silány. Határozat. Elnök: Mennyiben e tárgy országgyűlés körébe vag, az illető város jogai gyakorlatában tovább is meghagyatuk. — Választványi jelentés Zágráb és Zala megyék leveleiben kifejtett sérelmek fölött. Az illető körlevelekben foglalt sérelmek nagy részint e megye zöld asztalán megvitatván részint határozattal, részint utasítás minőségben vannak a jegyzőkönyvben, így azokat ismételni fölösleges. A széksebtést illető elnöki ítéletre kivételesen meghatározatván, miképen ez, az országba keblezett bármely megyei testület követe indítványára sérelmiül tekintetvén, pártoltatást találend. Különben a körlevelekben kifejtett sérelmek mind sérelmiül vétetnek és pártoltatnak is. Végre közlésre méltó egy megyénk első alispánja kezéhez közvetve érkezett gyors levél, melyben h. Vay Miklós o. excja azon választványt, mely a szerencsétlen lengyel szőkevények miatt megyénkben is állandó örködéssel működik, tudósítja, miképen a folyton tartó lázítási dalok, proclamatiók, melyek hozzá hiteles uton jutottak, szükségessé teszik azon szoros és gondos eljárást a határszéli megyékben, mely eddig is hozzá, hivatalos felszólítás következtében eljárásról jelentést tón. Annnyival inkább pedig, mivel a még csak nem rég elszunyadt cholera-lázadás emlékezete könnyen fölkelhetné a nyomtatás eszméjét, s így veszélyes lehetne alkotvány és nemzetiségre. A hiszékenységet legyőzi a napi események tanúsága s így ezen lépésre nem balhiedelem, hanem a körülmények állása kényszeríté o. excját, mely rendelés rögton a járasok szolgabírájához megtartás végett köröztetett.

Szilageth június 1je, 1846. Beült megyei gyűlésünk ról a budapesti hiradólevelezőjének a 390 számban írt azon hire, hogy a mi ros és sovány földünkbe ha pesti konkolyos buzát vetünk, csak konkolyt aratunk, mert a pesti, zalai, zágrábi azon levelező értelme szerint konkolyos buzát terjesztő körlevelek, miután az ért buza fejü erélyes conservatívek száma a mult gyűlés óta sem növekedett, 37 csak nyilatkozó exaltado szavazatával ismét konkolyt termett, mivel a honti és varasdi tiszta buzát igéro körlevelek ellenére a zalai egész kiterjedésében elfogadtatott és pártoltatott; ámde legyen szabad azon kérdést tennem fel, ki inkább conservatív: azon érett fejü moderado é, ki Pestmegye gyűlésétől, és illetőleg annak körleveleitől azért tart, mert okos embe- rekből áll, és azoktól eredett, s a társaságokat is veszedelmeknek tartja mert egyszer másszor ros is keletkezhetik belőle, vagy azon exaltado, ki az alkotvány és szokás által biztosított jogot egyoldalulag eltöröltetni vészesnek tartja? a felelet megfejtését a nevezett lap levelezőjére bizom, de illy hiteknek és nézeteknek is helyt kell adni, mert a szentírásnak azon jövendölése, hogy egyakol és pásztor leend, nem az alkotványos hitre érthető, — azon nyilatkozata azorban a tisztelt levelezőnek egyáltalában el nem hallgatható, hogy

az ugynevezett oppositio emberei főispáni helyettesünk irányában hálátlan érzelmük lennének, és annak a közjóra intézett fáradszathalans törekvéseit örömet el nem ismernék, a munkásság és vélemény érdemes barátom egészen más tér, s ha bár politikai véleményünkbe sokszor sőt többnyire elzárkóznánk is, mind az által méltányolni azt, ki arra érdemes, oppositiónk minden világtalan követője tudja, s mi főispáni helyettesünk irányában, ki a megye jóllétét minden kitelhető módon eszközölni igyekszik — teszi is — csak talán közöttünk az lesz a különbség, hogy egyes tisztviselők személyét, és megrovását a főkörmányzóval ugyan azonosnak nem tartjuk, s a közigazgatási gépezetbeni hiányosság felfedezését, és a részbeni véleményt — bár kitől is jöjjön, nem kárhoztatunk — miután a nyilvánosság helyes vagy helytelen voltát számot adhat, s az előadás helyes vagy helytelen volta felett a nagy közönség ítél. Ugyan csak Zalának az iskolai társulatok eltörlése miatti megkeresése folytában, hogy megyénk láthassa azon indokokat, mikre alapítatuk ezen rendelet — a leküldött parancsot magával közöltetni kéri. A cancelláriai elnökség iránti változást tudató leiratot tudomásul vette megyénk, hanem a g. e. vallásuak vallásos kérdésében leküldött intézvényt kihirdettetni rendelte, s hogy a jövő országgyűlésen törvénybe igtattasék, az utasítások közé feljegyeztette. Az aggkatonák bünpereinek az ítélet foganatba leendő vétele előtti felküldését rendelő intézet hosszabb vita után elfogadtatott. Mult gyűléseinkből tett feliratunkba — hogy temérdek munkákat igénylő utainak rendbe hozathassuk, segítséget kértünk — minek következtében Lónyai János bereghmegyei főispáni helyettes ö nmlga ezen utak megtekintése, és illetőleg vélemény adása végett királyi biztosul kiküldetett, mely leirat folytában ö nmlgát, hogy e czéltól mi előbb megyénkben jelenjék meg, meg kéri határoztuk, egyébiránt a méltán várható segítség megérkezétségig is eddigi munkásságunkat folytatva utainkat javíttatni, s tehetségünkhöz képest a kezdeteket bekeresztetni kívánjuk. A nmlgu kamarától foganatosítás végett egy ítélet küldetett le, melybe a főt s találása, és annak a kamarai tisztségnek be nem jelentése mint csempészet büntetettik, miután azonban megyénkben eddig elő maga szükségére sós vízből sőt mindenki főzhetett, és az tiltva nem volt, következésképpen ezen főt s találása és be nem jelentése mint más tárgyaké, mennyiben essék beszámítás alá? annak megítélése a megyei törvényszékre tartozónak ismertetvén, csempészetnek mind addig nem vétetett, még e részben tett felírásunkra válasz nem érkezend, és így a foganatosítás is addig felfüggesztetett, egyébiránt bár gyűlésünk szokottan elég népes volt, mindazáltal semmi rendtelenség nem történt, s egy héti folyamot alatt minden elintéztetést igényelt s beadott tárgyak felvétettek és elintéztettek.

Szóllósi Balázs.
Pápa. Nyárelő 9én. Mint ki beszédtárgy szűkében van, rántsuk elő mi is az időjárást s panaszkodjunk arról, hogy mily nagy a szárazság s hogy egy hónap óta tegnap, Medárd napján volt valamit érő esőeske s mind a melletti is, hogy a 40 napi esőt most legjobb szívvvel vettük volna, noha a holdnak is borzasztó nagy udvara volt, az ég is tökéletesen elborult, felül rá még országos esőhozó vásár is van: még is ma egy csepp eső sem esett, sőt jelenleg már ki is tisztult. Azonban reméljük, hogy a földműveseknek is felderül napjok esőtgyapjadzó bárány felhők képiben, elüzendő a téglavetőkét és gabnaüzereket. A főiskola ellenében tűz akart kiütni, azonban mi nagy ritkaság! most már másodsor, csak hamar elnyomatott. A képező társulat mult hó 14kén szentelt gyászünnepet a természet keleti dalnokának a jeles Vajda Péternek. Tavol vagyunk attól, hogy az illy kegyelet nyujtotta áldozatokat, a bírálattal szigorú székbe állítsuk, de még is mivel a társulat baráti közét tartozunk, vagy több készütséget vagy közönség elibe nem lépést ajánlunk, mert mig az illy elhanyagolt fellépés nem sok tiszteletet árul el sem az iránt, kinek emlékére, sem a kik előtt és kinek nevében adatik, más részt könnyen azon szomorú tapasztalásra talál vezetni, hogy csupa magunk fitogatása volt a végczél s nem tisztelettel, nem lehet itt ki nem keln az azon koszoru s bokréta hajgálási düh ellen is, mely az idei hangversenyek óta annyira lábra kapott s két esetet alig véve ki, nemcsak hogy érdemesekitől megvonatva és bejobás előtt is szemtelenül előfitogatva, nyujtatott ollyanoknak, kiket mig ez egy részt hiukká s elbukottakká s e szerint előbbre nem igyekvők kétehet, más részt ha arra érdemesek voltak, méltán megsérthetett, a miért épen nem is csodálhatni, hogy Küstner berlini művész, a neki dobott bokréta fel nem vette, látván, hogy itt nem az érdemnek szokták azt adni, hanem annak, kinek hiu szivét tán meg akarjuk nyerni. Alacsony eszköz egy férfitől, és lealacsonyító mivel hölgyre nézve. — Hellyel közel egy egy új ház is épül, de azért igen sok piszkos épület van a legszébb s csinosabb utcákban is. Es a szemét a piaczon; meg a zöld növényzet a griff fogadó tetején, kérelem levelet a karnak benyujtani a városi tanácshoz, és nem tudom még

hová — nyugalomba tételük végett. A' pompás de szörnyű rosz helyre dugott héber imaház fölszerelését várja; — a' kisdedovó meg a' fölébredést, a' takarékpénztár meg a' felsőbb engedelmet. Mayer kőedénygyára folyvást, posztógyára pedig erősen és sokat dolgozik, csak hogy aztán azt mondassuk rá hogy „kedves egészségére válják.“ A, szivargyár igen sok rosz nem szelelő vagy nagyon elpáczolt szivart készít, e' miatt csökkenőben van. A' két nép elemmel foglalkozó pipa és pálinkagyár pedig egészen neki piros pozsgásodik, olyan jó színben és bórben van. Szombat óta a' meglehetősen ellátott hevesi-tarsaság mulattatja a' közönséget. A' héber közönségnél az imaházi surlódások óta, az emancipációra magát magyarosodás, haszontalan vallás aprólékok elhagyása, szóval hozzánk olvadás által érdemesíteni törekvő tehetősb habár csekélyebb párt diadalmaskodik, így például a' bíróválasztásnál 's a' napokban a' papszék betöltésénél, mire a' javítás egyik buzgó bajnoka L. o. v. a' kanizsai rabbi hivatott fel, ki is azt minden jobb keblük örömeire kész szívvel vállalta el. Nem lehet itt méltány nélkül elhallgatni azon hatályos befolyást is, melylyel az uradalom e' jobb pártot szünetlenül és nagy sikerrel támogatja. —g—d—

Erdélyi ügyek. Május 31én tisztelkedett Erdélyi főkormányzó ó nméltóságánál azon küldötség, melyet Szabolcs megye rendei szeretve tisztelt főispánuk iránti hálájok, 's tiszteletük tolmácsolása végett azon közgyűlés alkalmával neveztek ki, mellyen ó nmlgának a' nevezett megye kormányja közvetlen vezetésétől visszalépését tudató búcsulevelét tárgyalták. A' 24. egyh. és polgári tagból álló küldötség nemzeti ruhába öltözve déli 12 órakor felmenvén ó nmlgához, miután a' vezető első alispán Kállay Menyhért tiszteletgöské czélját röviden előadta, főjegyző Bay Ferencztartott velős, és megható beszédet. Fajdalmát tolmácsolá szónok Sz. megye rendeihez az ó nmlga és köztök létezett szorosabb kapocs megszakadásán; tisztelet — és méltányteljes háláját ó nmlga azon magas érdemeiért, mellyeket 13 évi főhivataloskodása ideje alatt tanusított. Súlyosidőszak volt ez a' megyei élet mezején, és ó nmlga a' viharok közepette is oly bölcs tapintattal, oly országlati avatossággal kezelte a' megye kormányrúdját, melly előtt ármány és pártzenvedély meghiusultak. Kormányzó ó nmlga érzékeny szavakban válaszolá, miként Szabolcs megye örökre elfeledhetlen marad előtte, örömet nyilvánítá, hogy ó felsége kegyelméből még most is Szabolcs megye elsőjének nevezheti magát, 's igéré a' megye dolgaiban ezután is örömet teendő közremunkálását. Délben ó nmlgánál fényesebbé, mellyen a' küldötség tagjain kívül a' f. k. kormányzékai tanácsosok is jelen voltak.

Az Erd. Híradónak Brassóól maj. 23áról írják: miszerint a' szomszéd Oláhországban, jelesen Tergovist helység környékén marhavész ütött ki. E' hazánkat is fenyegető csapásnak voltaképeni megvizsgálására, már hetekkel ezelőtt ki volt küldve a' törzsvári vesztgló intézet igazgatója Leu ur, ki is több eldöglött marhát felmetszetvén — csaltalan jeleit találta bennök a' szerfölött ragadó dögvésznek 's nem csak e' vizsgálat eredményét, de egyszersmind azon rendszabályokat is tudatta az oláhországi illető tisztathóságokkal, mellyek hasonló esetben a' magyar tartományok által követendők. Az említett dögvész egyike a' legveszedelmesebbeknek, jóllehet csak a' szarvasmarhákra; mert nem csak hogy egész nyájukat elpusztít, hanem ha egyszer valahová béharapódzott, bajos kiirtani, 's annyira ragadó, hogy emberről is, ki néhány pillanatig illetén beteg marha közelében volt, aztán egészséges marhák közé megyen, rögtön elragad. — A' kór elragadása után 4—6 nap múlva üt ki a' marhán; jelenségei: hideglelősszerű reszketés, 's a' főnek gyakorirázása; néha élesb köhögés; a' száj és orr elejente száraz és forró, később rosz szagu nedv folyik belőle, 's a' marha egészen elveszti étvágyát. A' hór alatt szédaganatok alakulnak, 's végre egy erős szagu hasmenés megöli a' marhát kór kiütése után ötöd napra. Felboncsoláskor a' réteges gyomor olly keményen van megtömvé egészen kiszáradt takarmány neműekkel, mintha épen össze lenne velök növe annyira, hogy ha az ember kiakarja vetni a' gyomorból, belső hártájája is utánszakad. A' belek forrók, az epezacskó rendkívül nagy, 's felette hig epével van tele. Legbiztosabb gyógyszer e' dögvész ellen a' „Bovilunium“ és „Solanium“ növények.

Szászvároson a' szászok az E. H. szerint 46 családot fogadtak külső telkeikre, honnan előbb az oláhokat kihányták; Romoszon pedig kilenczet telepitettek meg, mindösszesen tehát 55 családot. A' szászvárosi oláh ezen iszonyu kiájtásai miatt olly ingerült, hogy aggódás szálla meg mindenkit a' következés felett. A' szászvárosi magyarság ismét kesztyűt vetett a' szászoknak, kivált mióta azon rendeletét látta, mellyel mart. 23án 168 universitási szám alatt a' magyar nyelvet elűpörni akarják. A' szászvárosi magyarnak Szászvárost négy százados élete van, 's mindég élhetett nyelvvel; és most szorítsák meg azok, kiknek egykor eleink ad-

tak kegyelemkenyer helyet? Midőn leért ide a' fentebb nevezett univ. leirat, tanácsgyűlés volt, 's a' helyettes elnök távollétében a' másod (szász) elnöklése alatt tárgyalatván az élet, és halál, a' magyar nyelv három szavazattal a' min. calc. által megbukott, mert egyik magyar tanácsos billikomot nyervén egyszer, most meggyőző és bóból (?) a' német nyelvre adá szavazatát. Messze kinyúlók a' szászok keze. — Deváról pedig azon kebelszomorító tudósítás közöltetik, hogy az ottani nem egyesült vallásu oláhságnak már 15 év óta nincs papja, 's ugy az isteni tisztelet megtételét, mint halottak eltemetését is minden egyházi személy közbejötté nélkül maguk végzik; mindennek okozója pedig volt a' helységnek 15 év előtti papja, kit az előjárók kiesapogó élete miatt tán megfeddettek, ez bosszúból az arra járó unitus püspöknek azt adja elé, hogy hivei a' g. egyesültek választéletét kívánják elfogadni. A' püsp. megjelent, 's mivel a' hívek lelkesük ígérteiről mit sem akartanak tudni, templomjokat bezáratták; ez idő óta a' szükséges 6 hetes tanításnak vetettek alá, de mellynek 15 éve sincs még vége, 's nem is lesz, mert az illető lelkész egyenként akarja 6 hétig oktatni a' majd 500 személyből álló helységet, 's korra nem tekintve 2—3 órákig terdelpelteti őket maga előtt, habár a' nép kijelenté, mikép vallásától semmi szín alatt sem akar eltérni. Közbejőnek megyei és kormányzékai rendeletek, mind hiába! az oktatást a' lelkész másként nem végezheti; és még is panaszokat lehet ezen uraktól hallani, hogy a' nép mivelletlen (?)

A' M. és J. a' jégzápor szomorú csapásról tudósít; nevezetesen, a' felgyógyi helység határát majus 18kán galambtojásnyi nagyságu jégdarabokat szóró vihar lépé meg, melly a' lakosok gyümölcs- és szőlőbeli termését annyira elveré, hogy a' szőlőtőkék kiépüléséhez legalább 3 év kívánatlik. Ugyan az említett hónap közepén B. Szolnok megye is érezte a' mondott csapást, midőn Désztló fogva kivált a' Szamosvölgyén fölfelé sebesen haladó borzasztó jégeső számsz faluk határát kisebb nagyobb mértékben részint vagy egészen letarolta, 's az idei szépen mutakozó termést semmivé tette; Dézs városán kívül, mellynek határa hasonló sorsra jutott, Retteg, Keresztúr, Kada, Kólfarka, Szeszárma, Apanagyfalu, Nemegeye, Középfalu 'stb. az említett sújtott helységek. Maj. 17én Aranyos szék felső kerületében dühösködött e' természeti háború, 's jelenen Keresed és Bágyn határát rongálta meg, hol arasznyi vastagságu jég hullott, 's még a' gyümölcsfák is öszverontattak. Ugyanez időben Erzsébetvárost, 's környékét is nagy jégeső érte. Kolozsvár és vidéke maj. 20án szinte érezte e' csapást.

Felsőbüki idős Horváth Ferencz nyug.kir. kincstári tanácsos 17 napig tartott betegsége után élete 76dik évében Kolozsvárt jun. 3án délutáni 1 órakor a' jobb életre szenderült.

Az E. H. közelebbi számában Udvarhelyszékben fekvő Martonos vidékéről rendkívül természetü tüneményi tudósítás közöltetik, mellynek tartalma következő: „miután — így szól a' tudósítás — a' hosszszas szárazság után néhány felhőből esőt reméllének, este felé az egész falu figyelmét magára voná egy a' nyugati erdőben létező mély völgyből rémitő forrongás és zugás közt felgomolygó ködfelleg, mit a' szél vert oda felülről. Némelyek azt gondolák: ég az erdő, mások tűzokádó aknát hívenek alakulni, mások ismét a' világ végét hirdették tűz által. A' jelenet mindenesetre hámulandólag nagyszerű volt. A' lég alantmeleg. A' zugás és ropogás jégzáport gyanittatja, de azt sehol sem láttuk. Mi volt tehát? F o r g ó s z é l, millyenre itt lakók, 's tán száraz földi lakosok általjában is alig emlékeznek. Közel e' ködforongáshoz volt egy esztenaház (talán pásztori lak) boro nalákból építve, azt egészen felsodorta a' légi'e, hol nem csak 200 ölnyi kerületben szórta széljel, hanem a' boronafákat egyenkint is 2—6 darabra zúzta szét fent a' levegőben; a' házban létezett mindennemű holmivai hasonlóan b'üntesebret, kártyát, savóskádát, szekrényt, üstöt, edényt, ruhákat, egyszóval mindent 30—40 ölnyi magásra felsodorta, 's ott darabokra szaggatván, ugy széthordta a' határon, hogy az esztenától egy óra járás távolságban is találtak holmikat. Egy új favallut a' földről felkapott, 's a' légben szét zúzá n, darabokban hullatta le; sódarabokat vitt el 50 öl távolságra; sajtadarabokat 100 öl távolságu helyeken találtak; 50 juh gyapjából alig került meg egynehányfürt. 60 vfra menő ezüst és rézpénzből 300 öl átmérőjű körterületen kaptak meg néhány darab huszast és rézpénzt. Az esztenaházban az üstlábakat — két iznos czöveket — a' földből, habár keményen be voltak verve, kifacsarta, 's a' légben szétzúzta, egyedül a' komponáskó dacolt a' szél sebességével. Két embert lábáról felvett az innét félreeső országu ton, 's 3 öl magasban meghordozva, földre teríté, egyiknek ábrázatjához egy darab sajtot sújtott a' légben. A' mezőn levő élfőfákat gyökerestől szaggatá ki, némelyiket ágaitól teljesen megfosztá. Élőfa-darabokkal, mellyek 1—4mázsások voltak és galytalanok, tehát nehezebben hordozhatók, sűrűn heteríté az esztana környékét; egy illy nagy ág 5 ju-

hot ütött le, szerencsére egy lélek sem volt az esztana házban. És mindez, mint képzeltetni, néhány percz műve volt. A' felszállott és a' magasban rémitő zúgással és forrongással dühöngő felleg a' falu fölé jött 's hátunk már borzadni kezdett, midőn mint valami központra, minden kis felhő ide látszék nyilsebesen vonulni. De a' vihar elvonult, és csupán három parányi rézeseske hullott el itt, mellyek nagy darab jegekkel valának terhelve. És mi örömmel kísértük szemünkkel a' havas felé vonuló vihart, 's a' feléje törekvő minden felhőket. A' falunak egy része e' tüneményt boszorkányságnak tartja, 's két vén asszonyt (?) láttak is benne.“ 'stb. aláírva: Gálfi Mihály. †

Buda-pesti műkedvelő társulat
Hik jótékony czélu színi előadása. Budán a' horváthkeri szinkörben június 19kén a' buda-pesti műkedvelők által adatik: „Don Caesar de Bazan“ színmű 5 felv. Dumanoir és Demerytől. A' jövedelem: — az árvaház, gyermekkórház, iparegyesület, jótékony nőegylet, hangszegyesület, kisdedovó, népkönyvtáró egyesület, színeszi iskola, színeszi nyugpénzintézet, tengereszi pályára készülő néhány ifjak, 's a' vakok intézete felségítésére fordítatik. Részletesebb tudósítást a' mai hirdetvény adand. Midőn alólírott igazgatóság a' t. cz. közönség részvétét 's pártfogását az előadás iránt ki kérné, egyszersmind köszönete nyilvánítása mellett jelenti: hogy az első előadás alkalmakor bevett 100 ft. p. p. jövedelem, kamatozás végett, a' pestmezei takarékpénztárba adatott be. Kelt Pesten június 15kén 1846.

A' Buda-pesti műkedvelő társulat igazgatósága által.

A' nemzeti képesarnokot alakító egyesület első közgyűlése nmlgu főpártoló Majláth György országbíró ó exca elnöklése alatt számos részvényes tag jelenlétében f. e. június 2kán tartatott, mellyben több más tárgyon kívül: a) az eddig ideiglen működött igazgató választványai további három esztendőre megerősítetvén, egyszersmind minden eddigi intézkedése és javaslatai jóváhagyattak; b) határozatott, hogy jövedőre az igazgató választvány üléseiben hozandó rendelvények érvényessége végett legalább hét tag jelenléte kívántassék; c) jelentetett, hogy az eddig forgásba léteztet aláírási izekből visszaküldetett 117 iv 's más külön levelek mellett f. e. május 29ig 681 részvény 's 629 adomány után a' pénztárba folyt jövedelem öszvege némi kamatokkal együtt 8106 ft 14 kr-ra, a' költségeké pedig 308 ft 46 kr-ra terjedett ezüst pénzben; d) határozatott, hogy a' nemzeti képesarnokba felveendő képek olly megkülönböztető jegyekkel láttassanak el, mellyeken kiünjék, hogy a' festvény született magyar vagy honosult művész munkája. Alulirt ez alkalmat használván u. o. a' g. 's i. m. e. t. l. v. e. kéri a' még künn levő aláírási izek t. cz. birtokosait, hogy azokat minél előbb visszaküldjen sziveskedjenek. M a t r a y G á b o r egyesületi titoknok.

Buda-pesti napló. (Jun. 18kán.) H o r v á t I s t v á n, a' magyarok eleven történetkönyve nincs többé! e' tudós hazánkiát mult hétfőn délutáni 6 órakor kísérok a' váczint melletti temetőbe örök nyugalomra. Benne mit vesztelt e' haza elszámálnunk lehetetlen; de tisztánérző magy. el nem titkolhatja fajdalomkönyűt e' nagy férfi halálán, ki 46 évig küzdött e' hon jobbtléért törekvők sorában oktatólag, buzdítólag, felvilágosítólag; — melly tekintetben utóbbi fejleményink közt igenis érezhető leend hiánya. A' gyászmeneten minden egyetemi kar, 's köztanodák oktatói, valamint a' fiatalság nagyszámmal volt jelen; 's ez utóbbiakól szép tett vala, hogy e' korban mellyben kötelességet feledni divatos szokás, nem feledvén el a' jog, igazság és szabadság képviselő szelleme iránti tartozásukat, végisztelgésül számos szövétneket lohogtatának a' végmenetet tevő diesöültnék hamvai körül; 's százanakint öltöztek nemzeti díszbe e' gyászünnepeyre. E' felett még az elhunyt tanár éltében mondott szavaitól lelkesült fiatalság vállaira vevé a' koporsót, 's borult arcczal vivé egész a' temetői sírboltig, hol föltöte, ismét egy fiatal tanítványa tartott gyászbeszédet. (Nem talákozott e' tanár férfiu, ki méltólag adandá elő az elhunyt jeles érdemeit?) Emlékkövét ugyhiszük a' nemzet emelendi fel. Mint értesülve vagyunk e' czéla fővárosi tisztelői már szövétnekekben vannak; méltó is, hogy ki életében csak a' szenvedés keserű poharát ürítgeté, kimúltával nálunk is legalább szelleme részeseüljön azon diesöülésben, mellyre más nemzetek fiaik közönségesen méltaják jobbjukat. Lebegjen e' nemzet áldása H o r v á t I s t v á n, a' nemzeti halott hamvai felett! — A' magyar polgári órhad mult hétfőn táborozásáról este későn érkezett haza dob trombita szóval a' kísérok tömegé eljénzésel közt; a' tömeg éljenéért nem sokat adnánk ugyan, de az igen helyes volt, hogy e' napról napra szaporodó órcsapatot sokan kik már fölesaptak, de még a' rend igényei szerint magokat fel nem szerelheték magyar öllözetben vőnek részt bajlarsaik hadi gyakorlatában. E' szellem urak, magyar polgárok fog titeket a' nemzet díszébe emelni. — Ismét rakással a' szerencsétlenség; egy leány a' dunaparti Szita ház 3dik emeletéből utczára ugrott, 's a' kövezeten szörnyet halt — Egy házmeister a' zöldbement, 's csupa zöld gondolatból magát a' liget virányi közt agyonlötöte. — A' nemzeti uszoda mellett egy ismeretlen férfi holt testét fogták ki. — Több bérkecsis elgázolás is történt, de véletlenségből — mind halál nélkül. Ennyi baj okát pedig, hogy még többet ne számáljunk el, egyedül azon szorongó életben kell keresnünk, melly a' gyűlévész nép körében tévpar ósvényeire kényszeríti a' nélkülözöstályt; a' szükség pedig zsarnokilag parancsol, 's kisleküek hamar lesznek áldozatává. Népevelés és rendőri éberség! — Ifj. Strauss zenetársaságával mult szombaton és vasárnap délután szűgyekezetet csodított a' budai Horváthkerthe, 's itt keringőit szintazon lelkesedéssel tapsolák meg, mint anyavárosában; miből kitetszik, hogy Tomola ur vendégei sokkal nagyobb nyájassággal viseltettek az idegen zenészek, mint ő magyar vendégei iránt; a' tapsolók többnyire zsidók és kézművesek voltak. Mondják hogy este későn po-

whig peerek közgyámoltásáról bizonyos. A végülés szóno- kai voltak a bill ellen Ashburton, Eglinton és Beaumont lor- dok; mellette Grey gróf, Lansdowne marquis, Essex gróf, Dalhousie kereskedelmi miniszter 's végre Wellington hg röviden szárazon. „Mylordok! — így fejezte be beszédét — én önök figyelmét e rendszabály elvetetése következtetésire irányom. Fontolják meg, miképp jött ide a bill, t. i. a trónbe- szédben ajánlatva 's a képviselők házában nagy többsége ál- tal elfogadva. Így tehát, ha e billt visszavetik, egy olly billt utasítanak el, melyet a törvényhozás két többi ága el- fogadott; így a lordok háza egyedül fogna állani határozatá- val. Kérem mylordok! fontolják meg, miképp önöknek nem szabad magokat olly gyöngye helyzetbe tenni, melyben az- tán mitsem tehetnének. Önök nagy befolyással bírnak a közvéleményre, az emberek biznak ítéletökben; de a koroná- tól és képviselők házától elválva tehetetlenek és ha meg- szakítják a koronával 's alsóházzal összeköttetésüket, a felsőház működését elvágják. Mylordok! fontolják meg, mi lesz okvetlen legközelebb következtetés annak, ha visszave- tik a billt. Azon cél, mellyet midőn a királynő tanácsában székemet utjabban elfoglaltam, szemem előtt tarték, bizony- nyal nem lesz elérve, ha a ház e billt elveti.

Ez esetben mondom végül, újabb kabinet fogna al- kottatni; de vagy azt gondolják a nemes lordok, hogy nem fogná előterjeszteni épen ezen rendszabályt, vagy vala- melly ehez hasonlót, az ezután alakulandó kormány? 'S ek- kor mylordok! visszavetik másodsor is a rendszabályt? Azt gondolják é, hogy az ország még két vagy három hónapig tanácskozzék fölötté? De mégis némely nemes lordok tán azon véleményben vannak, hogy a parlament oszlattassék el, miszerint a népnek alkalma legyen újabb választás által nyilatkozni. Ha tehát mylordok, önök, mint látszik, egy más választás eredményében 's a közvéleménynek e kérdésszö- lötti nyilatkozásában olly súlyerőt 's bizalmat helyeznek, várják be a parlamenti választást, melly körülbelül egy év

alatt fog megtörténni a törvény természetes rendje szerint, 's aztán a parlamentre bízzák a szükséges meghatározást, milly bánásmódot kelljen követni a jelen bill lefolyása után, hahogy az törvénynyé válik. Igen, tegyék ezt, 's akkor nem bántják a korona előjogát, a bill visszavetése által azt időelőtti parlament elosztásra kényszerítvén. „Ezután szavazásra szólította fel a házat a lordkancellár. Az Adver- tiser bizonyosnak állítja, hogy Bentinck György lord 's az alsóházi védősdí párt erősen elhatározá, miszerint a whi- gek 's irlandi szabadelvűek a kényszerítő bill ellen szava- zandnak. Ha tehát Peel minisztersége nem szenved hajó- törést a czukorkérdésben, akkor a „nagy irlandi nehézsé- gen“ bukik meg az.

A védősdí lapok dühöngnek a felsőház szavazata ellen; mi sorsát dönté el, így szólnak ok 's gyökeres re- formja nem maradhat el többé. Ezt az eddigi magaslató be- szédekre! A választványi tanácskozás június 11kére van határozva. — Máj. 29kei esti hírek szerint Napoleon Lajos Londonba érkezett Ostende és Doveren keresztül, ugyszin- te Tuniszból egy követ jött meg becses ajándékokkal Vic- toria királynő számára.

A francia királynak Angliába teendő kirándulását illetőleg a londoni „Globe“ majus 28káról következő közöl: Jól értesült buckingham-palotai udvari körökben hír ke- ring, miszerint a francia király 's királyné családja több fiatal tag kíséretében július elején látogatást szándé- kozik tenni Victoria királynőnél, 's miszerint ez alkalommal st James palotában két nagy udvarlási kör 's két nagybál- ünnepegy fog tartatni. E mellett mint mondják, Lajos Fülöp azon reményben van, miképp királynőnként Albert herceggel azon birandja, hogy Franciaországba visszatérvén leg- yenek utítársai. Ennek következtében a francia király nemesak nem függeszté föl a britt udvarnak fogadtatására tenni kezdett készüléteket, hanem inkább megparancsolá, hogy azok folytatásában semmi költség ne kíméltessék.

Napoleon Lajos majus 26dika óta Londonban van, 's brunswick-hotelben lakik, hol is számos barátától, kiket Ang- liában utóbbi tartózkodtakor nyert, résztvételük nem egy bi- zony-ágával fogadtatott. A herceg Peelhez 's a francia kö- vethez levelet intézett, hogy legközelebb atya látogatásá- ra menni szándékozik Florenczbe.

Irandban azifjabb szabadelvű párt — az ugyneve- zett „ifju Irland“ — melly O Brient Irland jövő irányadója- ul tekintti, 's a The Nation hirlapban birja főközlönyét, mnd- inkább válik O'Connellól, kit korgyengének és elhasznált- nak tart. O'Connell valóban hirtelen megaggult, és szellemi erélyessége is nevezetesen csökkenni látszik.

Dickens lapja ugy találja, miképp az egyesült státusok hadkészlése sokkal nagyobb, mint azt a mexicovai hábo- ru, mellynek tengeri hatalma ugyszólván semmi, valósággal kívánja. Nemesak valamennyi hadihajója tökéletes felsze- reltetését parancsolta meg a washingtoni kormány, hanem állítólag kereskedelmi hajók, vitorlások ugy mint gőzösök, fel fognak fegyvereztetni. Névszerint az éjszaki kebelbeli tengereken is akarják a hajóhadat megerősíteni, mi nyilván semmi vonatkozással nincs Mexicóra. Innen kivüláglik, hogy az amerikaiak fölötté hihetőnek tartják a meghasonlást Angliával. Éjszakamerikából érkezett legutóbbi tudósítás a britt hajóműhelyekben is nagy élénkséget 's mozgalmat i- dézett elő.

Franciaország.

Conneau, Napoleon Lajos orvosa, barátai egyikével, máj. 28kán Peronneba érkezett, egy másik kocsiiban ült a herceg két öre 's várparancsnok. A kocsi a foház előtt megállván, a foglyokat kiszállították. Ham vára már más parancsnoknak van áttaladva. A herceget szöktében The- lin Károly kísérte 's beszélik, miképp St. Quentinben az Aisno megyei kormányzó épen az alkormányzóval ennek lakása e- lőtt föl és alá sétált, midőn a kocsi a két szökevényvel mel- lettök elrobogott.

48ik szám.

É R T E S Í T Ő.

1846.

A' gőzösek járása június hónapban.

a) A' D u n á n:

Pestről Bécsbe naponként reggeli 7 órakor.

Pestről Drenkóváig minden vasárnap, és minden szerdán. — V' vasárnaponként Dren- kova felé induló gőzösök Konstantinápolyt is érintik, következő napo- kon, u. m. június 7- és 28dikán az oláh-, június 11- és 28kán pedig a' török részen.

Pestről Zimonyba Eszékneli kikötéssel, ugy le- mint fölfelé, minden kedden.

Pestről Zimonyba Tittelnéli kikötéssel le- és fölfelé minden pénteken.

A' lefelé járó gőzösök indulási ideje: reggeli 4 óra.

b) A' Száván és Tiszán a' dunai gőzösökkel egyesületben:

Sziszekről Zimonyon által Szegedre: minden szerdán reggeli 4 órakor.

Szegedről Zimonyon által Sziszekre: minden szerdán reggeli 4 órakor.

Zimonybul Szegedre: minden szombaton délben, összeköttetésben a' péntekenként

Pestről elinduló és szombaton Tittelhe érkező gőzössel.

Zimonybul Sziszekre: minden pénteken reggeli 4 órakor összeköttetésben a' minden osztoritökön Pest és Drenkóvárul érkező gőzössel.

Pest, június hónapban 1846.

Gőzhajózási hivatal. 4-8

† **Ürvétel.** Olly fajta juhokból, mellyek gyapjának mázsája közelebbi éveekben 80-90 e, fton ment, kerestetik 2 vagy 3 száz, egy éves ürd. Tudósítás kéretik íranta illy ezim alatt: N.N. juhászból. — Pesten átadandó t. Pestmegye udv. káplárjának. 2-2

† **Övös.** Történeli birtokomat Jankovich Sándor ur, a' nélkül hogy kifizetett volna, mint értesítve vagyok, áruba bocsátván, minden jólelkű vevőt figyelemzettek, hogy a' porlekedés kellemtelenségei kiküldése tekintetéből, befolyásom nélküli vevés- től magát ója. — Prónay Imre. 3-3

† **Árverési hirdetés.** Tek. Illéssy László ur 's neje Zmeskal Johanna asszony részére a' dunáninneni kerületi tábla előtt néhai Tihanyi Dániel ur örökösei el- len befejezett adóssági perben hozott ítélet folytában árverési költségeken kívül bírói- lag felszámított 4498 ft. 9 kr. ezüst pénzben, Hont vármegyei Haraszi pusztában 20 pozsnyi mérő ugar, 21 p.mérő conventiósak és szellérek által 26 p.mérő rozsszal, 27 pozsnyi mérő zabbal, az uraság részére bevetett, de áltáljában majorság földek 10 1/2 kaszás kétszer használható rét, 10 1/2 p. m. kiterjedésű majorság, 5 darab dézmas szőlő, 3 szabad hajtásu szellér bírói zár alá vétetvén, annak árverés uján késpenzérti eladá- sára a' hely szinére folyó évi július 6ka tüzetett ki határnapul. Kelt Nagy-Csalomán aprilis 6kán 1846. Majzik Sándor, Hont vármegyei végrehajtó szolgabíró. 2-3

Tizedik részletbefizetése az első magyar pozsny-nagyszombati vasut első rendü (Prioritäts Actien) részvényeinek.

E' vállalat igazgatósága elhatározá a' 10dik részletfizetésnek 10%, az az 20 frot minden részvény után beszédni, 's ennek határidejül 1846. évi augusztus hó 1ét (tíz) ki. Augusztus 1ső napja után történendő minden befizetések kötelesek alapszabályilag a' halasztási 6% kamatokat is lefizetni, 's ha e' részletfizetés a' szabályilag meghatározott véghatáridő az az

legfelebb 1846 october 1ső napja előtt nem történendik, akkor minden illető rész- vény a' vállalat könyveiből ki fog töröltetni, 's a' reá már történt befizetések okvetlenül a' társaság tulajdonává lesznek. E' részletfizetés történhetik Pozsnyban e' vállalat kö- zépponti hivatalában 's Bécsben a' es. kir. Ferdinánd éjszaki pálya pénztáránál.

Pozsny 1846 jun. 10én.

Kamez János, igazgató

Kampfmüller Ferencz igazgató.

Kohlmann H. titoknok. 1-3

Szerkesztő Helmezy Mihály. — Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, uri-uteza 453. szám.

T. Beregmege számára kívántató író-és ruházati szerek.

Tek. nemes Beregmege mult évi october 6kán tartott közgyűlés 2232dik szám alatti határozatával fogva azt rendelte, miszerint jövőre maga szükségére meg- kívántató mindenféle író- és ruházati szerek zárt ajánlatok útján szerzessenek meg, egyszerre három évi szükség tüzetvén ki ollyformán, hogy az első alispáni hivatal mint- egy három hónapot megelőzve határnapot tüzzön ki, mellyen sz addig beérkezett zárt ajánlatok felbontatván, a' szállítás a' legelőbbért vállalkozónak adassék által. —

A' szerződési év fog kezdődni 1847ik évi május 1től és tart egymásután követ- kező három évig azon megjegyzéssel: miszerint 1) az ösmeretlen vállalkozók vagy e- legendő bánatpénzt tegyenek le, vagy tehetségeik mibenlétét a' megye biztosítására hitelesen igazolják. — 2or. A' zárt ajánlatok beküldésére folyó évi augusztus 31ke olly hozzáadással tüzetik ki hogy a' később beküldött ajánlatok tekintetbe nem fognak vé- tetni. — 3or. Bátor ugyan egy vagy más czikkből három év alatt az / alá zárt mennyiség kívántatik, mégis mindamellet, ha többre lenne szükség, a' vállalkozók adni kötelesek. — 4er. Mindentéle szerek szállítása félévénként u. m. május és november 1ső napjaira pon- tosan megkívántatván, arról, hogy a' következő félévben mire lesz szükség, a' házi fő- pénztárnok a' vállalkozókat előre tudósítandja. —

† **Feljegyzése azon szereknek, mellyek 1847. évi május 1ső napjától 1850dik évi aprilis utolsó napjáig összesen három év alatt lesznek szállítandók:**

1ör. 43 darab mente, fekete báránnyúrral prémezve, 86 darab dolmány, 86 da- rab mellény, 258 darab nadrág, mind egyforma setét buzavirág szín posztóból egy- 16 fás császári zsinórral zsinórozva öt sor sárga gonbokkal, 43 darab fehér posztó kö- pönyeg, 43 darab pokrócz, 11 darab bőrös lovagló-nadrág, 11 darab nyeregszerszám pisztolyokkal ellátva.

Ezenkívül szerződés fog kötetni esakókra világos veres posztóból fekete sárga paszomántal és vitézkötéssel, bőrral bélelve, patronás, kard, kardszij, tarsoly szijakkal, valamint szintén övekre de ebből mennyi fog kívántatni, előre tudni nem lehet, mint- hogy időnként az elromlandók helyébe fog új készítettni.

2or: 480 rizma papiros, 450 font jóféle spanyolviasz, 186 font spárga fele fe- hér fele fekete, 192 tuczat czeruza, 24 tuczat tollkés, fehér és kék nagy pakoló papí- ros pedig 4 kötet három évre, mellyekből félévénként 76 rizma papiros, ennek fele jó minőségű közepeszerű nagyságu snom levelező legyen, fele ennél valamivel alábbvaló minőségű de amannál jóval nagyobb kézi papiros legyen, 70 font jóféle spanyol viasz, 46 font spárga, fele fehér fele fekete, 32 tuczat czeruza, két tuczat olló. 2-3

† **Zita család** eredeti nemes czimerlevele alulírtnál léteztvén, ki arra joggal bír, törmentve jelentheti magát ez. kir. Pozsony városban a' rózsna-utezán 230k szám alatt béla Pusztay Sándor hit. ügyvéd és táblabírónál. 3-3

Vaknövendék ajánlat. A' pesti vakintézet tanítói hivatala részéről köz- hírré tétetik, hogy organistává tökéletesen kiképezett, zongora-felhangoláshoz is jól ér- tő, két árva, jámbor erényű, magyar és német ajku, 20-22 éves világtalan kath. nőve- rék folyó év augusztus végével az intézetből kilépnek; ha tehát az egyházak, vagy szer- zetes zárdák előljárói őket vagy zárdájokba organistáknak, vagy egyházokba mellet- seknek felvenni 's ez irgalmat velök kegyesen éreztetni sziveskednének ezen szándéku- kat alólírtnak tudtára adni méltóztassanak. Pest jun. 12, 1846. *Hatványi János* k. ke- gyes szerzetbeli 's vakintézeti felügyelő tanító. 1-3

Pesti hengermalom-társaság.

A' pesti hengermalom-társaság t. cz. részvényes urai tisztelettel meghívtnak a' f. évi július 5én délelőtti 10 órakor a' pesti nemzeti casinóban tartandó közgyűlésre.

A' tanácskozás főügyei e' köve kezök: 1) az évi számadás-befejezés (Bilanz) és az arra vonatkozó számadások átvétele; 2) a' vizsgálati bizottság jelentésének ellenvé- tele az utóbbi lefolyt számadás befejezési év számadásainak vizsgálatára nézve; 3) vizs- gálati bizottság megválasztása a' legközelebb következő számadás befejezésévéget; 4) azon meghatározás: vajjon az épületek és gépek elhasználására vagy a' tartaléktökére mennyi percent irassék és az osztalékra mennyi fordítassék? 5) a' kipólandó választvá- nyi tagok választása. — Pest júni- 6 án 1846. **Az igazgatóság.** 1-3